LEXICON ANTIQUITATUM ECCLESIASTICARUM.

Ex optimis quibuſque Auctoribus antiquis & Recentioribus, ad ſeriém Alphabeti, inſtar Locorum Communium concinnatum, & in gratiam ſtudioſæ juventutis cæterorumque φιλαρχαίων in lucem nunc editum

à

JOSUA ARNDIO

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SALAMANCA

Sumptibus JOACHIMI WILDII.

Typis Matthæi Doiſcheri.

GRIPSVVALDIÆ,

Cum Privilegio Seren. Regis Sveciæ.

ANNO MDCLXIX.

Generoſis, Magnificis, Conſultiſſimis; Nobiliſſimis; Ampliſſimisq;

VIRIS,

DN. DN. DN. DN. DN.

DIETERICO von der LYHEN/
Supremo Conſiliorum Præſidi, & Miniſtro Celſ. S. primario.

JOHANNI SLUTERO, J. U D.
Cancellario & Conſiliario intimo, Juriſconſulto celeberrimo.

PAULO OTTONI VIREGGIO,
Mareſcallo Mecleburgenſi Guſtrovienſi ſplendidiſſimo.

ADAMO HENNING de BüLOVV,
Cameræ Præſidi longè eminentiſſimo.

ADAMO OTTONI VIREGGIO,
Archi-Pincernæ & Magiſtro aulæ undiquaque ſpectatiſſimo.

Dominis Fautoribus & Amicis ſuis
omni honoris cultu ætatem proſequendis.

S. P. D.

JOSUA ARNDIUS.

Generoſi

Cornel. Nicola. Schurtz. f.

A.

ALTARIA.

§. 1.

PRimi Chriſtiani Altaria non habuere. Hinc objecerunt Pagani apud *Origen.* Celſ. l. 8. & *Minut. Felix* Octav. Cur nullas aras habent, nulla Templa? *Arnob.* 300. ann. l. 6. init. Quod nō altaria fabricemus, non aras? *Clem. Alex. Strom.* 7. Altare Chriſtianorum definit: Terreſtrem congregationem τῶν ταῖς εὐχαῖς ἀνακειμένων. Et: animam juſtam & ejus θυμίαμα, i. e. Preces.

§. 2. *Lactantius*, ætate Conſtant. M, l. 6. 24. Aram Dei, nominat, quæ in corde hominis collocata coinquinari non poteſt ſanguine. *Julian. Apoſt.* exprobrat ap. *Cyrillum l.* 10. Non altaria Deo erigitis, non ædificatis θυσιαςήρια. R. *Cyrillus*; Figurarum tempore, vigebant figuræ; jam verò ſpiritualem cultum neceſſe eſt vigere. Sic docuere ad ann. 400. & ampliùs. V. Dallæum.

§. 3. Obj. 1. *Canon Apoſt. III. IV. V.* Sed R. eſſe adulterinos, nec tantæ ætatis. Tum & Altare tunc temporis fuit Menſa. Sic & Dion. Hier. c. 2. ἱερὰν τράπεζαν. Sic & ap. Tertull. Orat. c. 14. Ad aram Dei ſtare, eſt menſæ ſacræ aſſiſtere. Sic & de Pœn. c. 9. Sed & ipſorum Pamel. in Not. h. l. ait legendum eſſe (aris Dei:) & addit rationem: Nam Pœnitentes ne ad paſtophoria quidem *virorum aut mulierum, multò minus intra* ſepta cleri ad aras uſq; permittebantur. 3. *Cyprianus*, altare contra altare erectum queritur. Contr. Novat. Sed alludit ad ſchiſma Iſraelitarum ſub Jeroboamo, & eſt metaphora. 4. Quando audivimus